Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 111. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ТРАВНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, MAY 19, 1978 No. 111. VOL. LXXXV.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ УСПІШНО ВІДПОВІДАЄ НА „ГОЛОКОСТ"

Філядельфія, Па. — Щоденник „Америка" інформує у числі з 16-го травня ц. р., що Комітет Оборони Валентина Мороза, реагуючи на висвітлений телевізійною станцією НБС вільм „Голокост", вимагав від філядельфійської філії НБС часу на годині „Спікавт" для становища українців. В результаті переговорів у вівторок, 16-го травня, о год. 7:30 вранці і 2-ій по півночі мав бути переданий названою телевізійною станцією однохвилинний коментар, у якому речник Комітету заявив, що українська громада дуже обурена наклепом на український народ та на інші етнічні групи. „Голокост" був, очевидно, трагедією для жидівського, українського й інших народів. У нацистських концтаборах загинуло 3 мільйони українців і такаж кількість воєннополонених української національности. В Бабиному Ярі нацисти розстріляли біля 60.000 українців. Українці під загрозою німецьких автоматів були змушені приглядатися до розстрілів жидів і їх же таки земляків українців. Тисячі українців були знищені нацистами тому, що допомагали жидам переховуватись. Коментатор запитував, чому ці факти не були показані у фільмі. Для жидів „Голокост" це справа минулого, яка не може бути забута, а для інших поневолених Москвою народів він продовжується. Ще сьогодні тисячі українців страждають у совєтських концтаборах, в'язницях і психіятричних заведеннях та на засланні у Сибірі. Отже, тепер проходить новий „голокост" і про це не біймося говорити.

Заходами Комітету Оборони Валентина Мороза також встановлено для всіх радіослухачів НБС радіопередачі на станції KMW, на хвилі 1060 AM в справі фільму „Голокост". Ці передачі можна буде слухати від вівтірка до суботи в часі: 2:25 рано, 1:35 по полудні; 6:40 ввечері, а в суботу: 8.20 вранці, 1:35 по полудні і 6:40 ввечері. Ця п'ятичастинна серія репортажів буде українською реакцією на фільм „Голокост". Комітет просить радіослухачів стейтів Пенсильванія, Ню Джерзі і Делавер, після вислухання коментарів, телефонувати до радіостанції на число 238-4990, або писати до Радіо Індепенденс Молл, Філядельфія, Па., 19106.

КИТАЙ НЕ ВДОВОЛЕНИЙ СОВЄТСЬКИМИ ПЕРЕПРОСИНАМИ

Гонг Конг. — Керівники Китайської Народної Республіки не вдоволені совєтськими перепросинами за випадок на китайсько-совєтському кордоні, поранення кількох китайських військовиків і нарушення територіяльної суверенности. У совєтському вибаченні, переданому пресовим агенством ТАСС, говориться про „випадковий" перехід кордону совєтськими вояками, які, мовляв, переслідували небезпечного озброєного кримінальника, який скрився на китайському боці ріки Уссурі. Китайці натомість твердять, що совєтські прикордонники не тількищо обстрілювали китайців, але, захопивши групу вояків в полон, гнали їх в сторону ріки і знущалися над ними. В повідомленні ТАСС не говориться, у якій формі було висловлене совєтське перепрошення, але в дипломатичних кругах опісля стало відомо, що це сталося шляхом передання листа міністерства закордонних справ СССР послові КНР в Москві. Від довшого часу між китайськими і совєтськими вояками не було жадних зударів на Уссурі, але обидві сторони займалися укріпленням кордонів. Виявом совєтської турботи про китайську небезпеку є присутність на китайсько-совєтському кордоні великої, одномільйонової армії і поїздка в ці райони Леоніда І. Брежнєва, міністра оборони Дімітрія Устінова та багатьох інших совєтських верховодів. Помимо деяких совєтських заходів відновити переговори з Китаєм, обидві сторони радше готуються до війни, збільшуючи не тільки свої військові контигенти на кордоні, але також зміцнюють та розбудовують оборонні укріплення.

В заяві китайського міністерства закордонних справ сказано, що Москва не говорить усієї правди, але КНР не буде ставити додаткових вимог, бо йшлося тільки про ствердження факту, що совєтські вояки таки нарушили китайську територію, до чого призналися совєтські верховоди. „Ми не є задоволені совєтською відповіддю", — говориться в китайському повідомленні, яке опублікувало китайське пресове агенство „Гсінгуа". Знову ж агенство Ройтера інформує про заяву китайських керівників, які вважають, що війни із Совєтським Союзом не можна уникнути і закликають військовиків посилити вишкіл і підготову до розправи з СССР. В повідомленні військової комісії, яка діє при ЦК китайської Комуністичної партії, говориться, що Совєтський Союз приготовляється до захоплення Китаю, або встановлення в Пекіні такого уряду, який погодився б співпрацювати з Москвою. Тому війни не можна буде уникнути, і вона наступить якогось дня.

Ізраїль критикує, а Єгипет вітає рішення Сенату щодо літаків

Єрусалим/Каїр. — Уряд прем'єра Менахема Бегіна у вівторок, 16-го травня, гостро скритикував Сенат ЗСА за те, що підтримав пропозицію президента Джіммі Картера продати військові літаки не тільки Ізраїлеві, але також Єгиптові та Савдійській Арабії, твердячи, що продаж літаків згаданим двом арабським державам причиниться до збільшення небезпеки для Ізраїля.

Натомість єгипетський уряд вітав рішення Сенату, бо на думку Каїру, продаж літаків трьом країнам Близького Сходу запевнить військовий балянс в тій частині світу та зменшить можливости війни на тому обширі. Крім того, речники уряду президента Анвара ель-Садата твердили, що Єгипет і Савдійська Арабія потребують цих літаків, але не проти Ізраїля, а проти можливих нападів з боку сусідніх Етіопії, Лівії та Південного Ємену, які одержують велику військову допомогу від Совєтського Союзу та Куби.

КОНҐРЕСМЕН ДЕРВІНЬСКІ КРИТИКУЄ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Вашінгтон. — Виступаючи в Палаті Репрезентантів 9-го травня ц. р., республіканський конгресмен Едвард Дервіньскі з Іллиной скритикував президента Джіммі Картера за те, що промовчує порушення підставових прав людини в Совєтському Союзі та комуністичних країнах Східньої Европи.

Дервіньскі, член Комісії Палати Репрезентантів для міжнародних справ, сказав, що коли Президент недавно наратрував Совєтський Союз за військове втручання в африканські країни і за совєтський расизм, звернений проти чорних, то чомусь не згадав про те, що в самому Совєтському Союзі порушування прав людини — це щоденне явище вже протягом останніх 60-ох років. Президент Картер повинен був також наголосити, що Москва всіми способами старається скріпити свою контролю над сателітами, де порушення прав людини теж на деннім порядку — заявив Дервіньскі.

Зазначуючи, що Москва старається зрусифікувати всі народи Совєтського Союзу: в Україні, Грузії, Вірменії та Балтійських республіках, встановити російську мову як „офіційну мову", замість рідних мов, Дервіньскі сказав, що президент Картер ігнорує ці порушування національних і людських прав совєтськими властями. Президент критикує Москву за її політику в Африці, але промовчує „совєтську тиранію відносно таких неросійських народів, як вірмени, грузини, білоруси, козаки, татари, українці, литовці, лотиші та інші"— сказав в Палаті Репрезентантів конгресмен Дервінські.

На закінчення своєї промови Дервіньскі заявив: „Якщо Президент хоче, щоб його зацікавлення правами людини трактувалося поважно, то повинен припинити своє лявірування і виголосити добре спрямовану критику в сторону уряду Совєтського Союзу"

ЗСА почали відтягати військові частини з Південної Кореї

Суель. — Генерал Джон В. Вессі, головнокомандувач збройними силами Об'єднаних Націй у Південній Кореї, інформує, що ЗСА вже розпочали відтягати деякі свої піхотинні військові частини з тієї азійської держави, згідно з пляном уряду президента Джіммі Картера. Покищо почали залишати Південну Корею тільки допоміжні, тобто нефронтові, з'єднання і передали корейським частинам деякі ракети, які Сеуль відкупив від ЗСА. Відтягнення почалося без жадного розголосу і має тривати 4-5 років.

Президент Картер плянує відтягнути 33,000 піхотинців з Південної Кореї, але залишити і навіть скріпити американські повітряні сили в тій країні. Крім того, уряд ЗСА плянує дати Сеулеві додаткову зброю, вартости 800 мільйонів долярів, щоб запевнити оборонну спроможність Південної Кореї. З уваги на те, що Конгрес ще не схвалив цієї додаткової військової допомоги, президент Картер вирішив цього року відтягнути тільки один батальйон фронтовиків, біля 800 вояків, замість первісно заплянованих трьох батальйонів. Цей батальйон залишить Корею в грудні, а відтягнення двох інших батальйонів відложено на наступний рік.

Рішення Білого Дому щодо відтягнення піхотинних американських частин вже минулого року викликало негативну реакцію з боку ряду високих військовиків ЗСА. Як відомо, генерал Джон Сінглавб, тодішній шеф штабу американських збройних сил у Південній Кореї, публічно критикував президента Картера за це рішення. Сінглавба усунено з того посту, а в кінці квітня ц. р. він, на пораду Пентагону, зрезигнував з війська після того, як знову публічно критикував Президента за рішення відкласти розбудову невтронної бомби і за договори щодо передачі контролі над Панамським каналом в руки панамського уряду.

СУД НАД ОРЛОВИМ ЦЕ СУЦІЛЬНА ДРАМА, — ЗАЯВЛЯЄ ДРУЖИНА ПІДСУДНОГО

Москва. — Дейвід К. Шіплер, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в Совєтському Союзі, продовжує у числі газети з 17-го травня ц. р. інформувати про процес над совєтським дисидентом проф. Юрієм Орловим, основником московської Групи нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, який відбувається тепер у Москві з участю тільки дружини Орлова, Ірини, і двох синів, Дімітрія і Алєксандра, 16 свідків і старанно підібраної органами КГБ невеликої публіки в числі біля 50-ти осіб. Орлову дали тільки час на короткі відповіді, але відмовлено йому доступу до документів, які широко цитував прокуратор і свідки. Навіть дружині дисидента не дозволено поглянути на документи, з чого кореспонденти роблять висновок, що більшість документів, а тим самим прокураторських закидів про антисовєтську діяльність Групи і самого підсудного, є фальшивими. Більшість свідків покликано на те, щоб „доказати", що діяльність Групи нагляду була „антидержавною і фальшивою". Свідки поголовно ствержували, що совєтське суспільство є вільне від утиску людини людиною, і що в Совєтському Союзі ніхто нікого не переслідує за особисті переконання. У вівторок, 16-го травня американського дипломата і представника амбасади ЗСА Річарда Е. Комбса рівнож не допустили до залі суду, мотивуючи своє рішення браком місця у невеличкому судовому приміщенні. Не впустили також нікого з приятелів Орлова, які зібралися в числі біля 25 осіб під будинком суду і гуторили на вулиці. Коли на перерві дружина Орлова і його сини вийшли з приміщення, її поліція не допустила до групи дисидентів і не дозволила, щоб вона свобідно говорила з ними і з зацікавленими закордонними кореспондентами, які рівнож чекали під будинком. Численні агенти в цивільному відпихали зацікавлених від будинку і наказували не збиратися в групу. Послухавши поліцістів, група продовжувала йти і таким чином перетворилась на рухливу пресову конференцію, бо з групою ішла також дружина Орлова.

Антижидівські виступи

Коли група вже мала намір розходитись, до неї наблизився капітан поліції і почав відбирати від кореспондента Юнайтед Пресс Інтернешенал, Догласа Стенглінга, фото і магнітофонні апарати. Почалася суматоха між поліцистами і кореспондентами. Деякі дисиденти допомагали Стенглінгові відібрати від поліції апарати. Поліцисти кинулись арештовувати одного з них, інші штовхали американця Дейвіда Саттера, який працює для Лондонського „Таймсу". Річардові Бістонові з „Дейлі Телеграф" і Оліверові Вейтерсові з агенства Ройтерса погрозили побиттям чотири мужчини в цивільному, які викрикували образливі слова на адресу „сіоністів", а один з чотирьох крикнув: „Жиди, ми вас вистріляємо!" і робив враження, ніби він стріляє з кулемета.

Дружина Орлова Ірина, яка є для зовнішнього світу єдиним джерелом інформації, заявила, що її чоловікові не дають змоги оборонити себе. Документів не показують, свідків не дозволяють перепитувати, вияснення Орлова прокуратор опрокидує за згодою судді. „Це комедія, — заявила Ірина Орлова, — це цирк, але зі сумним спектаклем". Там виступають в ролі свідків вчені, які твердять, що совєтський уряд не порушує Гельсінкської угоди, лікарі, які заперечують твердження, що уряд використовує науку психіятрії для політичних цілей, керівники і медичний персонал концтаборів, які кажуть, що умовини в таборах є добрими і багато інших блазнів цього цирку, що називається совєтським судом. Всі записки Орлова поліція відбирала і йому нічого не залишилось тільки проловжувати спостерігати цю сумну-пресумну драму, — ствержує дружина Орлова і його сини.

РІДНІ І. ГЕЛЯ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗНУЩАНЬ ТАБОРОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Нижче подаємо текст заяви дружини, матері і доньки Івана Геля, яка разом з іншими самвидавними документами продісталася на Захід.

Іван Гель

Іван Гель перебуває в концентраційному таборі в Мордовській АССР, Зубово-полянського району, п/о Сосновка, Учр. ЖХ 385/1-6. Арештований в січні 1972 року, він був засуджений на початку серпня 1972 року на 10 років концтаборів (5 років особливого і 5 років суворого режиму) та 5 років заслання за „антирадянську пропаганду й агітацію" (стаття 62 КК УРСР). Перший раз Гель був засуджений по тій самій статті в 1966 році на 3 роки ув'язнення.

Текст звернення подаємо без скорочень:

„До всіх організацій і приватних осіб, які цікавляться положенням у радянських концтаборах — від дружини політв'язня Геля Івана Андрійовича, Гель Марії Йосипівної, від матері ув'язненого — Гель Февронії Іванівної і від його доньки — Гель Оксани Іванівної.

ЗВЕРНЕННЯ

20 березня 1978 року ми приїхали до політв'язня Геля Івана в мордовські табори на чергове побачення. В десятій годині ранку, коли я, дружина Івана Геля, подала адміністрації заяву про призначене нам триденне побачення, мені відповіли, що І. А. Гель позбавлений побачення. Для нас, рідних, це був потрясаючий удар. Ми так довго чекали на це побачення, з таким трудом збирали необхідні засоби і харчі, така важка завжди є подорож, коли доводиться нести важкі наплечники і валізки, що від відмови ми попали у відчай. Ніхто нас не попередив, що мужа позбавили побачення. Я звернулася до начальника відділу т. Сотоєва з проханням змінити доручення про позбавлення побачення, але він наказав нам вертатися додому, бо він не може порушувати розпорядження. Я відповіла, що ми не поїдемо, а сядемо всі три під зоною і будемо голодувати, поки нам не дадуть побачення — мати Івана, 70-річна хвора жінка, я і моя 13-річна донька. Тоді Сотоєв скерував мене до начальника відділу т. Нєкрасова і цей запропонував нам зачекати до 21 год., „а там буде видно". Було ясно, що адміністрація налякалася нашої погрози. Тим не менше, поскільки відповідь адміністрації не була ясна, ми від 20 до 21 березня вели голодівку. Ні в 21-ій годині, ні пізніше ми жодної відповіді не одержали. Щойно вечером 21 березня в годині 18.35 нас повідомили, що ми можемо взяти з собою речі і харчі на одну добу й іти на побачення. Я не погоджувалася на таке коротке побачення, але Некрасов сказав, що побачення продовжить, коли воно почнеться.

Дві години обшукували нас — роздягали всіх догола, прощупували кожний рубець. Верхнього одягу — пальт — не дозволили взяти з собою.

В призначений на побачення кімнаті був страшенний холод, бо пічка попсувалася зараз через півгодини і ми не могли навіть заварити собі води.

Від мужа я довідалася, за що його позбавили побачення: напередодні нашого приїзду він був у лазні, де йому зробилося слабо (серце), він задихався і тому просив викликати лікаря. Лікар не приходив, а Іванові треба було йти на роботу, на другу зміну. Він не міг вийти на працю, і наглядач написав доповідну записку про те, що Геля позбавляється побачення за невихід на роботу, хоч сам добре бачив, що Іван зовсім хворий.

22 березня, в 2-ій годині дня, прийшли два військовики, забрали мужа й обшукали його. В кишені спеціяльного одягу, що його видають для побачення (бавовняна куртка, а під нею тільки майка — муж тремтів від холоду всю ніч і день; ми бодай були в плетених кофтах), найшли стрижень кулькової ручки (болпен-у) і за це нам перервали побачення, не дозволивши навіть продовжити його до одної доби.

Усіх нас страшенно втомила подорож. Ми витратили 250 рублів на дорогу і стільки ж на харчі, які прийшлося везти назад, і ми не могли побачитися з дорогою нам людиною в спокійній обстановці.

24. 3. 1978

Марія, Оксана і Февронія Гель"

Багато політичних емігрантів повернеться до Чіле

Сантіяго. — Військовий уряд Чіле інформує, що покищо дозволив 103-ом особам, які находяться в примусовому екзилі за кордоном, повернутися до тієї південно-американської країни, але відкинув прохання 94-ох інших емігрантів, бо вважає, що їхня присутність в Чіле „пошкодить безпеці" тієї держави і „негативно вплине на дальший прогрес Чіле". Крім того, військовий уряд ще розглядає клопотання 60-ох інших осіб, які виявили бажання повернутися до Чіле.

В кінці квітня чілійська хунта проголосила загальну амнестію, яка стосується політичних в'язнів у тюрмах тієї країни і політичних емігрантів, разом біля 1,500 осіб. Амнестія, однак, не охоплює марксистів і людей, які за кордоном активно виступали проти військового уряду.

Між тими, які вже одержали дозвіл на поворот, находиться Бернардо Лейтон Гузман, один із засновників Християнсько-демократичної партії і колишній віцепрезидент Чіле від 1966-го до 1970-го року, тобто за президентури Едварда Фрея Монтальва. Бернардо Лейтон в грудні 1973-го року, тобто після повалення хунтою уряду марксистського президента Сальвадора Альєнде, виїхав до Італії, а кілька тижнів тому звернувся до теперішнього уряду Чіле в справі повороту, обіцяючи, що не займатиметься політичною діяльністю.

НЮ ЙОРК ГОТОВИЙ ДО ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ СВ. ЮРА З КІНЦЕМ ЦЬОГО ТИЖНЯ

Ню Йорк, Н. Й. (в. л.) — Після великого торжества посвячення новозбудованої церкви, парафія св. Юра з парохом о. д-ром ігуменом Володимиром Ґавлічем, ЧСВВ, інтенсивно приготовляється до великого триденного Українського Фестивалю, який відбудеться в п'ятницю, суботу й неділю від 19-го до 21-го травня ц. р. включно, на 7-ій вулиці між 2 і 3 евеню на долині міста Ню Йорку. Після успішного минулорічного Українського Фестивалю виникла ідея влаштовувати такі Фестивалі кожного року з нагоди празника св. Юрія, патрона і покровителя місцевої церкви. В цьому році Український Фестиваль проходитиме вже біля закінченої і посвяченої нової церкви св. Юра, яка маєстично підноситься над усіма забудуваннями, і на новій площі Тараса Шевченка (колишній Голл плейс), переіменування якої затвердила міська Рада Ню Йорку, а посадник Едвард Кач, підписуючи документи, пригадав українським представникам і репрезентантам міста, що ще недавно він репрезентував цю частину міста, яка є до певної міри центром українського життя, в Конгресі ЗСА.

Підготовою великого Українського Фестивалю займеться Комітет, що його очолює мгр Іван Винник і до якого входять д-р В. Барон і С. Чума — заступники голови, та Ірина Куровицька — секретарка. Також працюють численні комісії: мистецько-програмова — Е. Камінський, Дарія і О. Ґензи, Рома Прийма - Богачевська С. Косович, І. Куровицька; фінансова — мгр Я. Оберишин, Т. Шевчук, М. Юзенів, інж. Л. Зєлик, інж. Б. Соболта, С. Шуган, д-р І. Сєрант, М. Кузик, С. Косович; господарська — о. Лаврентій і пані Домівки св. Юра та члени Батьківських Комітетів Школи й Академії; пресово-інформаційна — д-р В. Барон, П. Драбик, Я. Куровицький, С. Чума; декорування — інж. Т. Гірняк, В. Папуга; зв'язків — капітан М. Лучов; порядкова служба — ляйтенант Г. Полчій; льотерії — Микола Хоманчук, О. Байко, І. Ґідей, О. Ґой; виставки творів народного мистецтва — Р. Іваницький; бінга — М. Отаманчук.

Активно допомагають у підготові о. д-р В. Гавліч, Сестри Служебниці під проводом настоятельки Мартини, Церковний Комітет під керівництвом адв. Р. Гуглевича та багато інших людей доброї волі.

Молодь виводить гагілки на минулорічному Фестивалі

В мистецькій частині, яка розпічнеться вже в п'ятницю о год. 7-ій вечора, братимуть участь: дівочий хор „Жайворонки", танцювальний ансамбль „Верховинці" (молодша група) і оркестра — мистецькі одиниці Осередку СУМА в Ню Йорку; діточий хор „Молода Думка"; хор, співочий ансамбль і діти парохіяльної школи Роми Прийми-Богачевської; мистецькі одиниці Станиці Пласту в Ню Йорку; Студія українського народного балету Уляни Кунинської-Шмериковської; українська танцювальна група при парафії св. Володимира в Гемстеді; українська танцювальна група з Асторії; діти Світлички при 83-му Відділі СУА і показ ноші; три українські молодечі естрадні оркестри: „Дунай", „Воловграй" і „Червона Калина". В загальному у програмі візьме участь понад 300 учасників молоді.

Фестиваль, у якому заповіли свою участь численні представники стейтового і міського урядів, відкриє голова мгр І. Винник, а вступну молитву прокаже о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ. Мистецькою програмою керуватимуть пані Марія Душник, артистка Ляриса Кукриць-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Китайсько-совєтський конфлікт

Політичні центри світу і засоби масової інформації, починаючи від четверга, 11-го травня ц. р., займаються розглядом нового військового конфлікту між двома комуністичними надпотугами — Совєтським Союзом і Китайською Народною Республікою, що його спровокували совєтські вояки, нарушивши не тільки територіяльну суверенність Китаю, але також фізично потурбувавши китайських вояків на кордоні біля ріки Уссурі, яка і в минулому була свідком багатьох совєтсько-китайських зударів. Пресові агенства стверджують, що тільки завдяки рішучості китайської сторони і холоднокровності китайських старшин треба завдячувати, що цей незначний, як з першого погляду виглядає, військовий конфлікт не розвинувся у великий військовий зудар і не полилася кров вояків з обидвох сторін, які себе взаємно ненавидять, перебуваючи під посиленою урядовою пропагандою. Протягом останнього часу, наприклад, антикитайська пропаганда у совєтській пресі значно посилилася, а сторінки її заповнені різноманітними статтями і розповідями, які мають за завдання довести до мобілізації совєтського суспільства, в тому числі армії, проти китайської Народної Республіки і її керівників. Зокрема у цій неперебірчивій пропаганді береться до уваги „патріотичні" моменти, намагання довести, що китайці „зрадники" світового соціялізму (маоїсти) ведуть агресивну імперіялістичну політику з метою не тільки підірвати престиж Совєтського Союзу, але також захопити частину його „історичної" території. На цьому тлі були також побудовані усі виступи Леоніда І. Брежнєва в часі його поїздки по центральних місцях Сибіру і на Далекому Сході, які включали прикордонну полосу між СССР і Китаєм та інспекцією одномільйонового совєтського гарнізону, що його вдержують комуно-московські верховоди у цій частині світу, як захорону проти китайської небезпеки.

Очевидно, до справжньої війни між Китайською Народною Республікою і Совєтським Союзом ще далеко. Китай, знаючи совєтську перевагу в озброєнні сам ніколи такої війни не розпічне, хіба його до неї змусить агресивна дія комуно-московських верховодів, які, як це свідчать спогади дорадників колишнього президента ЗСА Ніксона, вже збирали „ополчення" проти Китаю в 1969 році і намовляли до цього кроку З'єднані Стейти Америки, а може й інші країни. Не пічне її і СССР, бувши свідомий великого риску для імперії. Проте, совєтських ватажків турбує інша обставина: вони бояться далекосяглої політики Китаю, розрахованої на десятиріччя, яка має за завдання не тільки розхитувати і послаблювати російську імперію різними засобами, в тому числі наголошуванням національного питання в СССР, але також розбудовувати і скріпляти свою власну державу, включно з модернізацією армії, яка і в сьогоднішніх обставинах являється найбільшою чисельно армією світу.

Отже, не треба дивуватися, що кремлівські верховоди, не зважаючи на військову силу СССР, перепросили скоро уряд КНР за прикордонний випадок хай і видуманою історією про „небезпечного і озброєного втікача", за яким, мовляв, гналися совєтські прикордонники. Очевидно, що психологічна війна між Китаєм і СССР продовжуватиметься, доказом чого є нова заява китайських керівників про неминучість війни з Совєтським Союзом і новий заклик до китайської армії посилено готуватися до неї. Немає жадного сумніву, що в будучому усі ці китайські заходи стануть загрозливими для російських імперіялістів і тому вони взялися мобілізувати світ проти китайської небезпеки.

Оправдана тривога

Минулотижневе рішення Сенатської комісії для закордонних справ продовжувати ембарго на продаж американської зброї Туреччині, яке було встановлене в 1975-му році після окупації північної частини Кипру турецькими військовими частинами, викликало затривоження в урядових колах ЗСА, як теж серед високих урядовців Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), бо голосування в згаданій Комісії може бути предвісником голосування в цілім Сенаті, що може потягнути за собою дуже небезпечні наслідки.

Туреччина ще в 1975-му році у відплату за ембарго припинила всю діяльність на американських військових базах та своїй території, що поважно послабило оборонну і розвідчу спроможність НАТО в східній частині Середземного моря. Тепер політичні та військові аналітики побоюються, що Анкара, хоча покищо заявляє, що не плянує відтягати Туреччини з НАТО, то в недалекому майбутньому, віддячуючись Сенатові ЗСА, може послабити свою співпрацю з іншими членами цього оборонного союзу, або зайняти „невтральне" становище у конфлікті між вільним світом і комуністичним бльоком, чи навіть погодитися купувати зброю в Совєтському Союзі, що совєтські чинники вже пропонували.

Туреччина лежить у дуже преважливій під стратегічним оглядом частині світу, бо та країна контролює доступ совєтських кораблів до Середземного моря через Дарданелли, як також заступає Совєтському Союзові доступ до багатих нафтових піль Близького Сходу. Крім того, як вказують військові аналітики, хто контролює східню частину Середземного моря, той контролює і доступ до Суезького каналу, а заразом до Червоного моря, Перської затоки та Індійського океану.

Отже, полагодження конфлікту між Вашінґтоном і Анкарою щодо ембарга на продаж зброї Туреччині — це справа, яка вимагає якнайшвидшої розв'язки. Відрадним фактом треба вважати те, що президент Джіммі Картер, державний секретар Сайрус Венс, секретар оборони Гарольд Бровн і генерал Александер Гейг, головнокомандувач збройними силами НАТО і головний комендант американських військ в Европі, як теж інші члени американського уряду і високі військовики ЗСА протягом останніх кількох тижнів висловлювали думку, що ембарго на продаж зброї Туреччині повинно бути скасоване якнайшвидше.

Треба надіятися, що обидві Палати Конгресу прислухаються до голосів вищезгаданих осіб, як теж візьмуть під увагу вислови в тій справі високих урядовців НАТО, бо цього вимагає не тільки безпека держав-членів Північно-Атлантійського Союзу, але цілого вільного світу.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ПІД СПІЛЬНИМ ЗНАМЕННИКОМ МАМОНИ

Тільки в фантазії казки або в популярних тут „каміксах" чи наївних телевізійних програмах існують „надлюди", тобто людські істоти з надлюдськими прикметами тіла й ума та з надлюдською відсутністю притаманних людських слабостей чи пристрастей.

Ми, старші, пригадуємо собі, звичайно з неприємним почуванням особистих переживань, цю велику світоглядову, політичну й воюючу силу, яка визнала себе за вищу расу, за расу „надлюдей" — які мали відзначатися такими уявленими прикметами в порівнянні з другими. І ми знаємо, як трагічно не вдався їм доказ їх концепту.

Немає сумніву, що немає людей без людських прикмет, а в тому без того, що ми називаємо „людськими слабостями". Може людська громада має вирозуміння для цих слабостей. Може тому американське суспільство називають „пермісів", — дозволяючим, чи толеруючим. Воно справді толерує — бодай у моральній сфері — чимало вольностей навіть у тому, що саме зве неморальністю. Воно виявляє багато „зрозуміння" для злочинців і часто стає в їх обороні перед правосуддям, радше чим стояти по боці правовости або по стороні жертв злочину. Воно „ласкаве" супроти злочинця, але воно не акцептує злочинства і злочину. Воно, це суспільство, хоч саме не дуже дотримується моральних чи етичних стандартів, все таки признає ті стандарти, може тільки як ідеальні стани.

І коли воно вибирає своїх представників до урядів, які репрезентують американську націю, отже, наприклад, свого Президента, сенаторів, конґресменів, губернаторів стейтів, то хоче в них бачити людей надпересічних морально-етичних стандартів. Так само, як суспільство, — вибираючи — уявляє собі, що ним вибрана людина має кваліфікації розуму, знання, здібности, щоб якнайкраще виконувати свій уряд, так і уявляє собі, що ця вибрана людина своїми моральними стандартами якнайбільше зближується до ідеального стандарту. Бідне було б суспільство, яке не очікувало б цього від своїх вибранців. Люди, хоч самі не досконалі, хочуть мати своїми представниками якнайбільш досконалих.

Тому, коли ви слухаєте радієвих чи телевізійних новин і в одному тільки короткому повідомленні чуєте, що ось конґресмен в Мічіґену обвинувачений в тому, що брав частину платень своїх конґресових урядовців як заплату за те, що дав посаду; що конґресмен з Люїзіяни брав хабарі; що те саме робив конґресмен з Каліфорнії і вже признався, що так заробив сто тисяч долярів: коли слухаєте знане Вам добре ім'я дорадника мейора столиці, якого обвинувачують за хабарництво — а вже давніше було викрито, що давав посади своїм родичам і приятелям теж не за дармо —; і коли читали ви вчора в пресі, що визначний радний стейту Ню Йорк спроневірив стільки-то тисяч, а сьогодні читали, що знаний вам конґресмен з Песильвенії, дуже популярний у своїй виборчій окрузі, де і школа і дім для старших несе його ім'я, так само, як індустріяльний парк і сільський осередок здоров'я, бувший боксер і актор, оригінал з вусом як маляр Далі і завжди пересадно модним убранням, а при тому дуже впливовий голова дуже важливого конґресового комітету і по-театральному пробоєвий подвижник своїх ідей, часто благородних, — що він брав різного роду хабарі, крайові і закордонні, за прислуги в Конґресі; якщо читали учора і будете ще довго читати про вже другого корeанського бизнесмена, який, згідно з обвинуваченням, мав давати хабарі нашим конґресменам, при чому навіть спікера Палати Репрезентантів підозрівають про якісь нечисті справи; коли преса пригадує вам знову і знову засуд губернатора Мериленду, підстоличного стейту, за фінансові махінації, і все ще шукає нових фінансових надужить бувшого Федерального Бюджетового Директора і приятеля Президента, коли......і так далі і так далі, то ви починаєте думати, застановлятись, а то й турбуватись.

Усі ці вчинки, закиди, підозріння чи засуди, є з категорії карних проступків. Їх можна знайти в кожному карному кодексі як вчинки, за які погрожує кара. Але карний кодекс передбачає велику кількість видів і категорій злочинів, наприклад проти життя, здоров'я, чести, моралі, державної безпеки, майна... Для правопорушників — вибір великий. Але статистика стверджує, що злочини проти майна найбільше популярні: наприклад, в 1976 році було 10,318 таких злочинів, на усіх 11,304 зголошених різних злочинів. Ще більше популярні, майже виключні є злочини проти майна серед законодавців — правопорушників, тобто такі, що мотивовані жадобою гроша. Які не були б ситуації і способи і форми прогріхів наших політичних вибранців, вони зводяться до одного спільного знаменника — мамони, тобто гроша або іншого майнового надбання. Здається логічно вважають кримінологи критичну фінансову ситуацію людей, безробіття, голодування і різні недостачі артикулів першої потреби головним мотивом майнових злочинів. Але ж у наших політичних вибранців, конґресменів ітп., навряд чи можна дошукуватися фінансових недостач для життя. Може один чи другий має довги, наприклад виборчі. Але дістаючи платню 57,500 тисяч в рік, ледве чи можуть вони нарікати на таку погану фінансову ситуацію, яка була б сильнішою від моральних принципів і чесности. Справді, не можуть виправдуватися бідою, голодом чи холодом, як облегчуючою обставиною.

Здається, що народні вибранці таки не завжди підносяться чесністю понад пересічний рівень своїх виборців і не завжди вільні від широко пануючої тут життєвої філософії, що життєвий успіх оцінюється здобутим грошем і що його завжди добре мати більше. Може ця філософія починається від, здається, першої життєвої науки, яку дістає син від батька: йди заробляй гроші, продавай газету, коси сусідську траву... Десь неначе в історії осталися слова, якими творці Декларації Незалежности цієї країни закінчили її: „ми присягаємося один перед одним на підтрим цієї Декларації віддати своє життя, добро і свою честь". Чи сьогодні для вибранців народу провідна і відповідальна позиція в державі це таке зобов'язання як було колись для Джеферсона і його товаришів, чи тільки посада, як кожна інша, що має на меті заробити гроші? Читаючи і слухаючи майже день у день про грошові надужиття наших вибранців-провідників, приходять такі думки. І вони турбують...

юст

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ ПЕН

(Н. Н.) — Ще в 1976 році Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово" започаткувала акцію для виєднання почесного членства в міжнародній організації письменників — ПЕН для переслідуваних і засуджених українських письменників в Україні. Під час 34-го Конгресу ПЕН, що відбувся в червні 1966 року в Ню Йорку українські письменники-делегати цього конгресу: Богдан Бойчук, Григорій Костюк, Вадим Лесич та Остап Тарнавський перевели акцію в обороні арештованих тоді Івана Дзюби й Івана Світличного. Конгрес виніс офіційну резолюцію в обороні Дзюби і Світличного, і це напевно вплинуло у великій мірі на звільнення цих цих двох письменників у той час.

В 1976 році Президія „Слова" за підписами чотирьох членів Президії і членів ПЕН, а саме, Святослава Гординського, Григорія Костюка, Уласа Самчука й Остапа Тарнавського виготовила петицію до Конгресу ПЕН з проханням надати почесне членство у цій організації письменників вісьмом переслідуваним і ув'язненим українським письменникам, а саме: Ігореві Калинцеві, Святославові Караванському, Михайлові Осадчому, Євгенові Сверстюкові, Іванові Світличному, Василеві Стусові, В'ячеславові Чорноволові та Данилові Шумукові. До петиції були залучені документи з біографічними і бібліографічними даними цих письменників, як теж і примірники виданих їхніх творів. Окремі письма були вислані до відповідальних за організацію ПЕН письменників, до теперішнього голови Міжнародного ПЕН письменника Маріо Варгаса-Льоси, попереднього голови сеньйора англійської літератури сера Віктора Причета, до письменників-нобелістів Гайнріха Белля, Самюеля Беллова, як теж до спеціяльної Комісії допомоги письменникам — до „Комітету для письменників у в'язниці" і його голови письменника Михайла Скаммела. Президія Міжнародного ПЕН вияснила, що Міжнародний ПЕН — це не організація, а репрезентація й тому не має права приймати членів. Петиція „Слова" була переслана до національних осередків ПЕН в окремих державах з проханням, щоб поданих Президією „Слова" українських письменників прийняла почесними членами національні осередки ПЕН окремих держав. До оригінального списка письменників були додані ще два прізвища саме в 1976 році арештованих письменників: Миколи Руденка й Олекси Тихого. Були вислані письма до окремих національних осередків, як теж і до Президії Міжнародної Амнестії. Президія „Слова" вислала теж пропозицію до фундації Нобеля виставити кандидатуру Руденка і Тихого на нагороду миру. Справа наділення почесним членством у ПЕН пропонованих „Словом" українських письменників була порушена на 42 Конгресі Міжнародного ПЕН в грудні 1977 р., як теж широко обговорена на конференції ПЕН в травні того ж року в Гамбургу.

На жаль, Об'єднання українських письменників „Слово" об'єднує вбогих українських письменників і не має фондів, щоб вислати делеґата на ці важливі міжнародні конгреси і конференції. Не звертається і не дістає „Слово" ніяких фондів від українськоі громади, чи установ. Тож мусимо просити про заступництво багатших чужинних колег. Не всі осередки ПЕН проявляють велику активність і не всі прихильні наділенню почесним членством письменників-в'язнів. Та при наполегливих стараннях і відданій співпраці деяких українських приятелів у ПЕН, головно в „Комітеті для письменників у в'язниці" — завдяки голові Михайлові Скаммелеві і секретареві Катлін фон Сімсон, вдалось дістати почесне членство в ПЕН для п'ятьох українських письменників. Як повідомлено в офіційному письмі Міжнародної Президії Міжнародного ПЕН з 1 травня ц. р. голову „Слова" Остапа Тарнавського, Михайло Осадчий отримав членство Швейцарського осередку ПЕН, Василь Стус — англійського, В'ячеслав Чорновіл — голляндського, а Данило Шумук — австралійського, з осідком у Сиднею. Микола Руденко отримав співчленство у французькому осередку ПЕН (мамбр ассосіє).

Президія „Слова" вдячна цим національним осередкам ПЕН окремих держав за їх зрозуміння становища українських переслідуваних письменників. Президія і далі веде акцію для здобуття членства у Міжнародному ПЕН і для інших переслідуваних українських письменників. Ось 21 травня ц. р. починає радити у Стокгольмі 43 Конгрес ПЕН. І знов матеріяльні умовини не дозволяють Об'єднанню Українських Письменників вислати туди свого делеґата, щоб заговорив в обороні українських переслідуваних письменників. Та Президія „Слова" поробила заходи, щоб знову наші приятелі з інших осередків підтримали цю акцію.

Іванна Зельська

СЛОВО РІДНЕ, МОВО РІДНА...

Загальний занепад зацікавлення українською мовою на поселеннях, а також на терені Канади, спонукав Президію КУК, що зуміла зорганізувати й скликати поважну кількість нашого громадянства на з'їзди-наради, щоб провідники нашого зорганізованого життя у Канаді усвідомили, що наше українське життя і ужиткова українська мова в цій країні стоїть над безоднею, у яку летимо стрімголов — затрачуючи й нехтуючи українською мовою тоді, коли у нас найкращі можливості її розвивати й плекати, а не лише зберігати.

Колись, як пожежа була стихійним явищем, дзвоном сповіщували про небезпеку, яка наступає. У наш час КУК на терені Канади став тим дзвоном, що скликав наради, щоб застановитися над застрашуючим станом уживання української мови нашими громадянами.

Зголошених було 45 учасників громадських надбудов, які почали свої наради в Марборо готелю 6 травня 1978 р. о год. 9 рано за наміченою програмою. Президент КУК — Сергій Радчук у своєму слові висловився так: „Мова, за всіми теоріями, це найбільш притаманний, найсильніший і найбільш певний елемент збереження культури і національної ідентичности народу. І тому, коли наш зв'язок українською мовою осягнув критичний позем, спадаючи понижче 50 відсотків нашої громади в Канаді, Централя КУК рішилась підняти клич на сполох і скликала Всеканадську Громадську Нараду, завданням якої є намітити все-українську акцію для масового збільшення числа учнів у клясах української мови в усіх типах рідних і державних школах Канади".

Наради сконцентрувалися біля трьох доповідей по 30 мінут, кожна враз із запитаннями й відповідями. Доповідали: д-р Б. Білаш — „Навчання української мови в державних школах Канади", І. Боднарчук — „Наші Рідні Школи", д-р Є. Рослицький — „Курси Українознавства", яку, з уваги на брак впору присланих матеріялів, замінено на тему: „Статистика збереження української мови в Канаді" на підставі цензусу 1971 р., представляючи падіння зацікавлення усієї нашої громадськости справами української мови.

Після заслухання доповідей вив'язалася жива дискусія, доповнюючи звідомлення з місць, що дало повний образ нашого життя в Канаді.

Досі не доцінювано знання і уживання української мови нашими людьми, залишаючи цю справу виключно батькам шкільної дітвори, парафіям і організаціям, що спонзорують Рідні Школи, які в можливий їм спосіб старалися зберігати українську мову, що, очевидно, на дальшу мету виявилося не вистачальним, і це показало життя, тому саме скликана Всеканадська нарада КУК, представляючи застрашаючий стан уживання української мови, звертається до всього українського громадянства нашої країни, включаючи все духовенство, учительство і батьків — усі разом присвятити більше як досі уваги для плекання української мови, і то не лише її зберігання, немов музейного експонату. Для плекання української мови існують в Канаді незвичайно пригожі умовини, далеко сприємливіші, як має їх теперішня Україна. Нам бракує лиш енергії, щоб пробудитися з летаргічного сну оспалости в добробуті. Отож пробудімся, поки ще не запізно!

Скликання Всеканадської наради КУК треба усім нам радо повітати і прикласти наших рук для пожвавлення зацікавлення нас усіх, що є певною запорукою бажаного успіху.

НАША КООПЕРАЦІЯ

ІМПОЗАНТНИЙ РІСТ КООПЕРАТИВНОЇ КАСИ „САМОПОМІЧ" В ЧІКАҐО В 1977 Р.

Загальні Збори Каси „Самопоміч", які відбулися дня 18 березня 1978 року, виказали небувалий досі ріст нашої кооперативної установи. Це доказ великого довір'я, яким втішаються керівні органи серед нашої спільноти. Збори проходили в діловій і творчій атмосфері.

До дирекції обрано з нових молодих членів: п. Оресту Пілецьку, Михайла Коса і Івана Павлика. До Контрольної Комісії обрано Ярослава Верещака і Хризанта Костика. Всі названі нові члени Керівних Органів є молоді, фахові і з поважним громадським стажем люди.

Звіт екзекутивного директора цієї кооперативи, — д-р Роксоляни Гарасимів може послужити характеристикою не тільки для цієї нашої кооперативи, але і для української кооперації в Америці взагалі, і отже характеристикою одної із важливіших ділянок нашого суспільно-громадського та економічного життя і розвитку.

У звіті д-р Роксоляни Гарасимів сказано:

Поданий балянс на день 31 грудня 1977 р., в розісланому звідомленні діяльности нашої Кредитової Кооперативи за рік 1977 цікавий не лише вислідами минулорічної праці, але і 26-літніми осягами, на котрі ці цифри вказують.

Діяльність останнього року, як і двох попередніх років, виказує непересічний ріст. Рік 1975 замкнено сумою оборотового капіталу 15,380,358 дол., рік 1976 сумою 18,670,722 дол., себто ростом 3,290,364 або 21.4%, а рік 1977 сумою 22,552,034, 3,881,312 або 21%.

Подібний ріст видно у вкладках, які на кінець 1975 р. становили 14,266.-655 дол., в 1976 р. 16,008,-226 дол. (1,741,571 — 12), а в 1977 р., дійшли до 18,-244,063 (2,235,837 — 14%). Такий ріст це виказ зрілости української спільноти щадити в своїй інституції, причиняючись тим до її дальшої розбудови, як рівнож вияв довір'я членів супроти завідуючих органів.

Ще більший ріст виказують позики, бо коли в 1975 р. позики становили 8,552,-094, то в 1976 позики зросли до 13,841,369, себто побільшилися нетто на 5,289,-275 дол., або на 61%, а в 1977 р. до 18,244,063, себто нетто побільшення було на 4,402,694 дол., або на 31.8%, як виказує остання цифра. Цей швидкий ріст в позиках вже починає устабілізовуватися так, що дальший ріст в цьому напрямі передбачується на більше рівномірний.

Самозрозуміло, що ця більша льоката капіталу в позиках рівнозначна з більшою доходовістю, що й підтверджують цифри за останніх три роки часу: в 1975 р., наша доходовість виносила 1,076,229, в 1976 р., ця сума зросла до 1,324,-873,03, 248,644 дол., себто на 23.1%, а в 1977 р., загальних дохід виносив 1,-647,172 дол., себто ріст — 322,299 або 24.3%.

Ці висліди це найкращий доказ правильности плянування та праці Дирекції передовсім у започаткованій ще в 1975 р., зворові у фінансовій політиці льокати капіталу в першу чергу в позичках, а якнайменше в державних облігаціях. Воно правильне ще й з інших причин. Основна функція кредитової кооперативи низькопроцентовий кредит для членів, який безперечно більше доходовий, як державні облігації, плинний, бо кожномісячні сплати позик знову ж інвестується в позики, та причинний до економічного розвитку одиниці чи громади. Зміна ця у льокаті в розбудові українського господарства була подиктована як переходом на більш фахове ведення інституції, так і почуття відповідальности як кооперативної громадської установи піднести господарський рівень своїх членів. Саме завдяки нашому капіталові розбудовано мотелярство передусім у Висконсині, а в 1977 р. дальше продовжено кредитування промислу та торгівлі в нових, досі неохоплених ділянках. І це здорове явище, бо приносить корисць не тільки установі, але також і поодинокому членові як і цілій громаді, бо економічна розбудова одиниці причиняється до економічної - розбудови спільноти, а з цього користають всі прояви нашого зорганізованого життя.

Рік 1977 коротко можна окреслити роком змін. В цім же році заіснували великі зміни в кооперативному законі, який також зобов'язує діяльність нашої інституції. Найважливішим з них це продовження реченця позик з 10 на 12 років, довготерміновий кредит на купно домів та постійний відкритий кредит т. зв. „лайн оф кредит". Ці зміни важливі тим, що поширюють діяльність нашої установи, дозволяючи впроваджувати нові услуги та виконувати нові функції, а при тім уможливлювати щораз то більше поширювання дальшої розбудови економічного життя нашої спільноти.

Другі зміни це вже на внутрішньому відтинку. Досі зобов'язуюча позичкова політика пройшла докладну аналізу та у дещо зміненій форми, охоплюючи зміни уведені новим законом, була прийнята для дальшого ужитку в нашій установі. Важливішими з цих змін це впровадження позик на один підпис до висоти 10,000 дол., постійний кредит для особистого вжитку члена до висати 5,000 дол., а для торговельних цілей до висоти 10,000 дол.

З того роду кредиту очевидно можуть користати лише ті, фінансовий стан яких, платоспосібність та дотеперішній стан платности вказують на малий риск у видачі такого роду кредиту. Для дальшого зменшення ризика Дирекція створила спеціяльний комітет, з метою оцінювати довжників щодо ризиковности. Морґеджові позики ділитимуться на дві категорії: 15-літні, які будуть опроцентовані нижче як на ринку та від яких не братиметься комісового, та 25-літні, які з огляду на довгий реченець будуть опроцентовані згідно зі стопою на ринку та від яких братиметься комісове. Розрібка торговельного кредиту включає також заходи для нав'язання співпраці з Смол Бизнес Адміністрейшен з метою уможливити видачу фондів для молодих підприємців, які мають пляни, знання та охоту, але брак їм фінансів для переведення цих плянів у життя.

Лише в 1977 р. видано 1089 позичок на суму 9,727,436 дол. Мимо такого великого числа аплікацій треба підкреслити, що Кредитовий Комітет відповідно проаналізував окре-

(Закінчення на ст. 4-ій)

Чому рідна мова виходить з ужитку в українських домах?

Про занепад української мови серед наймолодшого покоління на нових поселеннях алярмує вся періодична преса, багато про це дискутується, на різних педагогічних конференціях, ухвалюється постанови про те, що й як зробити, щоб зарадити лихові.

Обставини, серед яких живуть українські родини, дуже несприятливі для побутування української мови на американському континенті, все ж таки, є ще допоміжні засоби, з допомогою яких можна з успіхом протиставитись грізній небезпеці. Одним із них — то звукозаписи живого слова на фонографічних платівках.

Відомо, що діти вчаться говорити при допомозі свого слуху. Коли батьки говорять українською мовою, тоді діти засвоюють собі слухом рідну мову. І тут якраз виринає питання: як говорять молоді батьки в своїх мовах?

Правда, більшість з них розуміють українську мову, часто пробують нею послуговуватися, можуть читати українську книжку чи газету, та, перебуваючи більшу частину дня поза домом, їм звужується спроможність нею говорити. Їм бракує багато слів, назв предметів, і через те їх мововжиток зведений до мінімум, і то густо перетиканий англійськими словами, а то й цілими фразами.

Це явище загальне.

Тому обов'язком української суспільности тим батькам допомогти. Корисним допоміжним засобом можуть бути електронічні звукозаписи живого мистецького слова кращих зразків української дитячої літератури, як: казок, оповідань, поезій, діялогів тощо.

Подбаймо про те, щоб доставити батькам грамофонні платівки з українськими текстами. В той спосіб відкриється конкретна можливість чути дітям рідну мову з платівок кожного вечора, коли всі члени родини є звичайно вдома.

Виготовлення комплетної серії фонографічних записів зразків дитячої літератури — то важливе завдання сучасного моменту. Вибірку текстів повинні зробити вчителі української мови, мистецьке мовлення — кваліфіковані виконавці живого слова.

До виконання цього завдання повинна взятися Шкільна Рада УККА разом з працівниками українського театрального мистецтва. Завданням опікунів українознавчого шкільництва — знайти потрібні фонди та розповсюднити платівки по всіх українських домах. Проєкт цей можливий до здійснення, коли поставити його як першочергове наше завдання, щоб прийти з допомогою батькам у їх дуже важкому положенні. Щоб їх діти полюбили свою мову, нею послуговувалися в своїх домах, і там, де зустрічаються українські родини під час різних імпрез, на вакаційних оселях і в своїх молодечих організаціях.

Осип Сливинський

Повідомляємо Родину і Знайомих, що в неділю, 14-го травня 1978 року відійшов у Вічність наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і БРАТ

бл. п.

ПАВЛО ПОЛІЩУК

щирий патріот і громадський діяч у Фініксі, Арізона.

Тіло Покійного буде перевезене з Фініксу, до похоронного заведення П. Яреми в Ню Йорку.

ПАНАХИДА — в четвер, 18-го травня 1978 р., о год. 8-ій веч., в тім же похоронному заведенні.

ПОХОРОН — п'ятницю, 19-го травня 1978 р., о год. 10:30 ранку і після Служби Божої, з церкви св. Юра на цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — РОЗАЛІЯ
Діти в Україні
і брат — ПЕТРО у Швайцарії

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в понеділок, 15-го травня 1978 року у Філядельфії, Па., ненадійно, відійшов у Вічність, проживши 55 років, наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п.

ІВАН ЯКУБОВСЬКИЙ

нар. на Сокальщині, Україна

ПАРАСТАС в п'ятницю, 19-го травня 1978 р., о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Насевичів, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН в суботу, 20-го травня 1978 р., о год. 8-ій ранку, з того ж похоронного заведення до катедри НЗПД, де о год. 9-ій буде Служба Божа, а опісля на цвинтар на Факс Чейс.

Горем прибиті:
дружина — ЮЛІЯ
доньки:
ОЛЬГА ГАРАСЕВИЧ з чоловіком МИРОСЛАВОМ
ЛЕСЯ МИНДЗЯК з чоловіком ВАСИЛЕМ
внуки — ВАСИЛЬКО і ЕРІКА
і дальша Родина в Україні

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ ЯРА СЛАВУТИЧА

Заходами місцевих українських громад на Сході Канади відбудуться літературні вечори Яра Славутича з нагоди його 60-річчя, у таких містах: 23-го травня в Лондоні, Онтаріо, 24 травня в Гамілтоні, 26-го травня в Торонті, 27-го травня в Оттаві та 31-го травня в Клівленді (ЗСА).

Про час і місце літературних вечорів, на яких поет прочитає свій новий твір про голод 1933 р., штучно створений Москвою, див. у місцевих листівках. Запрошуємо українське громадянство масово прибути на зустріч із гостем з Едмонтону і вшанувати пам'ять жертв, знищених комуністичним ладом, керованим із Кремля.

В глибокому смутку повідомляю Приятелів та Знайомих, що в Лос Анджелес, в неділю, 14 травня 1978 р., по тяжкій недузі, на 65-му році життя, упокоївся в Бозі мій Друг з дитинства

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ЙОСИПОВИЧ ДВОРНИЧЕНКО

інженер і довголітній співак хору „Думка" в Києві.

Залишив у смутку:
друга і партнерку по концертах — ТАНЮ ВІЛА, Лос Анджелес
племінницю — ТАНЮ з родиною, Лос Анджелес
племінника — ВОЛОДЮ, Лос Анджелес
сестру — МАРУСЮ, Київ, Україна
брата — МИКОЛУ, Київ, Україна

В глибокому горю —
КАТЕРИНА ПЕТРОВА-ВЕНГРИНОВИЧ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ і сам ПОХОРОН відбудуться в Лос Анджелес, Каліфорнія.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас моя Найдорожча МАМА і наша РОДИЧКА

бл. п. ІРИНА з ШИПАЙЛІВ-БОВАНКОВА

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім Тим, що несли допомогу і розраду впродовж довголітної недуги Покійної, а головно в останніх місяцях Її життя.

В першу чергу складаємо подяку Вч. о. декану Ярославові Федикові, пароховi церкви св. Священомученика Йосафата в Трентоні, за духову опіку і похоронні відправи. Всім Приятелям, Шкільним Товаришкам, Знайомим і Сусідам Американцям за поміч, опіку і відвідини.

Дякуємо Трентонській Громаді за участь і співи в часі похоронів і прощальні слова, Служби Божі, молитви, за датки на Патріярший Фонд і Енциклопедію Українознавства, за квіти і висловлення нам співчуття, похоронному заведенню Michael Koshek, 981 So. Broadway Street, Trenton, N.J., за дбайливе переведення похорону.

За все добро, що Ви Покійній зробили, хай Добрий Бог винагородить Вас сторицею, за словами нашого Божественного Спасителя „Усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших — ви мені зробили" (Мат. 25:40).

Син — ОЛЕКСАНДЕР
Тіточна сестра — ОКСАНА І. ЩУРОВА з чоловіком ЛЕВОМ
Стрийнка — ОЛЬГА ШИПАЙЛО

Ділимося сумною вісткою з Українською Спільнотою на поселеннях та в Батьківщині, що дня 22-го квітня 1978 року в Гюстоні, Тексас, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий БАТЬКО

СВ. П.

БОГДАН ГІРКА

проживши 66 літ.

Після заупокійних відправ в Гюстоні, Тлінні Останки Покійного перевезено до Лос Анджелес, Каліфорнія, де Українська Громада, серед якої Він довгі роки працював та близька Родина, Приятелі, Друзі і Знайомі віддали Йому останню прислугу, супроводжаючи на Вічний Спочинок.

ПОХОРОН відбувся дня 29-го квітня 1978 р. з української католицької церкви Рождества Пресвятої Богородиці на кладовище Кальварія.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
ВСЕВОЛОД — син
КАЛИНА — дочка
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді та Україні

Бажанням Родини є, щоби, замість квітів на могилу Покійного, дарувати пожертви на Патріярший Фонд — Св. Софію або Український Визвольний Фонд.

НЮ ЙОРК ГОТОВИЙ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ка-Лисняк і Єлисавета Сидор-Чарторійська. Крім того, в програмі передбачено ще різні гри і забави, українські страви в заряді Комітету. В неділю — виграші і проголошення нагород: пожертви пані Віри і Антона Шумейків-Ковбаснюк агенції у формі подорожей чи білетів на літаки в сумі 1.000, 500 і 200 долярів. Ввесь прибуток з Українського Фестивалю призначений на внутрішнє влаштування новозбудованої церкви св. Юра.

Минулого року про Український Фестиваль голосно говорили телевізія, радіо, преса, а слово Україна, український — було на устах багатьох сотень наших співгромадян, які відвідували цей клаптик немов української землі біля нашої церкви. Комітет очікує, що українська спільнота Метрополітального Ню Йорку і Ню Джерзі та східніх стейтів ЗСА візьме численну участь у Фестивалі і спричиниться не тільки до розголошення українського імени, але й до прикрашення українського Божого Храму, здвигненого пожертвами багатьох людей.

Свято Героїні Союзу Українок в Маямі

Дня 5-го лютого ц. р. Союз Українок, Відділ ч. 17 ім. Олени Теліги влаштував традиційне свято Героїні, яке відбулося в маямському Українсько - Американському Клюбі. Хор союзянок „Веселка" під управою Ольги Павлової, відомої співачки - солістки проспівав гимн Союзу Українок Америки. Голова Відділу Вероніка Цегельська, яка проводила програмою, відкриваючи свято, зазначила, що Відділ вшановує пам'ять не лише тих Героїнь, що віддали життя за Україну, але також за тих, що мучаться і караються на засланнях та концтаборах холодного Сибіру. Головним мотивом, джерелом, цього свята послужив цінний мистецький альбом: „Нездоланний дух" — мистецтво і поезія українських жінок - політв'язнів в СССР, який видало видавництво „Смолоскип" ім. Василя Симоненка.

На основі цього альбому виготовила та прочитала доповідь проф. Валентина Дзюбинська. Її доповідь переплітала віршами (з цього ж альбома) письменниця Емілія Кулик. Незвичайно дбайливо і з чуттам виголошену доповідь вислухали присутні з великою увагою та зворушенням. З черги хор „Веселка" двічі проспівав кілька народних пісень. Богдан Сперкач, маямський піяніст - віртуоз виконав клясичний твір Модеста Мусоргського: „Золоті Ворота Києва". Бравурне виконання цього, не легкого технічно твору сприйняли присутні бурхливими оплесками. Ірена Ракуш продеклямувала з глибоким ліризмом та відчуттям вірш Юрія Клена: „Теж помолімся за полонених". Соня Серна виконала на закінчення програми на тлі тюремної решітки, сценку, до ілюстрації якої послужив вірш Петра Карманського: „Останній лист до Мами". Своїм сильним драматичним голосом вона знаменито інтерпретувала останні хвилини життя жінки — політ-в'язня. Голова Відділу СУА подякувала всім виконавцям програми, а присутнім маямським громадянам та гостям з півночі за участь. Народним гимном закінчено це, на високому мистецькому рівні, небуденне свято.

Євгенія Остапюк

НАША КООПЕРАЦІЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Сидять від ліва до права: Олександер Нагорняк (голова Контр. комісії); Роман Бігун (заступник президента); Роман Мицик (президент); Омелян Плешкевич (почесний президент); Роксоляна Герасимів (екзекутивний директор); Дмитро Григорчук (заступник президента); Любомир Джулинський (голова Контр. комісії); Олекса Попшваник (секретар управи). Стоять від ліва до права: Іван Печенюк (член Кредит. комітету); Ігор Вислоцький (член управи); Іван Павлик (член управи); Володимир Гайдук (член Контр. комісії); Галина Олек (член Кредит. комітету); Михайло Панасюк (член управи); Віктор Войтихів (член управи); Ореста Шлецька (член управи); Михайло Кос (член управи); Теодор Яцків (член Кредит. комітету).

мо кожну позику під аспектом поруки, платоспосібности та ризиковности даної позики, бо чим кращими платниками являтимуться довжники, тим певніша забезпека вложеного в позички гроша. Праця над стяганням залеглих позик принесла успіх, бо стан, який в 1976 р. виносив поверх 3%, в 1977 р. обнизився до 2% при загальному рості позик на 31%. Цікаво додати, що за цілий час 26-літньої діяльности на виданих позик в сумі 69 мільйонів відписано лише 159,359.19, чого не можна представити процентово, бо воно виносить лише 2 промілі проценту. Цей великий попит на позички вимагав зміни в документації та збільшення персоналу в Кредитовому відділі.

Мабуть чи не найбільшими критиками діяльности установи є самі члени Дирекції та поодиноких комісій, які присвячують чимало часу для розвитку та покращання інституції. Свідомість певних недотягнень в обслузі, чи то у формі довгого чекання при віконцях, чи до кредитового відділу, чи неполагодження якоїсь неясности викликала переорганізацію внутрі, яка тепер поступово переводиться, улаштування семінарів для вишколу персоналу та впровадження компюторської системи.

В 1974 р. Дирекція прийшла до висновку, що побільшення щоденних оборотів, поступовий ріст інституції та додаткова праця, спричинена кожночасним впровадженням нових услуг, вимагала переходу на повну механізацію. Після дворічної аналізи готових систем на ринку виявилося потрібним опрацювати власну систему з огляду на вимоги, поставлені широким діяпазоном нашої діяльности, брак технічно вишколеного українського персоналу та великі кошти, пов'язані з другими системами.

Рішено пристосувати IBM Систему 32 до наших потреб та розпочато працю в тім напрямку. Критерії, які поставлено до запляннованої системи, включають охоплення рутинної праці всіх відділів не тільки бухгальтерійного, технічна нескомплікованість у провадженні щоденних операцій, легке опанування системи некваліфікованим персоналом, приймання вийнятків системою, точне звітування, контроля проведеної праці, щоденна аналіза росту позик, доходовости, витрат, вкладів та відчитність кожночасного нашого стану, передбачених та непередбачених коливань фінансової коньюнктури.

Через малий обсяг IBM Системи 32 вже за два місяці почнемо вводити в життя нову систему IBM 34, котра крім функцій 32 має дуже велике примінення. Трансакції при віконцях будуть автоматично вписані на поодинокі конта членів, при тім приспішуючи обслугу, касуючи більшість помилок та швидше представляючи Дирекції кращі дані для слідкування за ростом інституції. Повне впровадження системи по всіх відділах забере приблизно 6 до 8 місяців часу.

Силу установи, зокрема коли брати під увагу фінансові установи, міряємо резервовими фондами. Хоч наша резерва доходить до 1 мільйона, все ж таки, беручи під увагу 23 мільйонову інституцію, ця резерва вповні не вистачаюча. В 1977 р. резерва збільшилася враз з нерозділеним прибутком сумою 144,422, а на 1978 р. передбачується збільшення на 150,000. Крім фінансової стабільности, резерва ще корисна тим, що бувши не опроцентованою, працює вповні для інституції. В нашому випадку наша резерва ульокована в мертвих активах на суму 600,000 так, що приблизно 500,000 працює вповні для членства.

Розуміючи вагу фінансової стабільности одиниці, обезпечено членів на життя на 11,5 мільйона долярів, вплачуючи на рахунок премій в 1977-му році 92,470.00 долярів.

Наша діяльність від початків існування проходить під двома аспектами: господарсько - фінансовим та громадсько - суспільним. З громадсько - суспільного аспекту треба підкреслити, що потенційною базою діяльности нашої Кредитівки є український елемент, який єдино управнений творити членство нашої кооперативи й який тим самим, подібно як і Українська Церква, залишається законно й фактично власністю української громади. Це важливий момент, бо він дає нам запоруку, що праця, труд та розмах, вложений в розбудову цієї інституції, запевнені для майбутности українського покоління...

Громада в Асторії офіційно привітала нового пароха

Шкільні діти вітають о. Х. Войтину, ЧСВВ, квітами; приглядаються [зліва] Микола Хоманчук і ред В. Левенець.

Асторія, Н. Й. — Українська громада, а зокрема парохіяни української католицької церкви Чесного Хреста, вечерею і відповідною програмою привітали нового пароха о. Христофора Войтину, ЧСВВ, що його недавно призначило вище Церковне Управління на опорожнене місце після смерти св. п. о. Вісаріона Андрейчука, ЧСВВ, довголітнього пароха Асторії. Вечеря і програма, якою на переміну провадили Микола Хоманчук і ред. Володимир Левенець, відбулась в суботу, 22-го квітня ц. р., у великій залі церковного Дому з участю представників 12-ох діючих в Асторії організацій і установ та біля 200 парохіян, які стоячи вітали о. Х. Войтину, а ученики Української Доповнюючої Школи, яка діє при парохії під керівництвом директорки пані Наталії Хоманчук — Нериса Голіят, Мирося Явдошин і Андрійко Кухар, вручили парохові китицю рож, виголошуючи при тому відповідний віршик, що його спеціяльно склала з цієї нагоди пані Н. Хоманчук.

Програму розпочав коротким вступним словом Микола Хоманчук, а після молитви слово привіту від громади виголосили ред. В. Левенець українською і пані С. Шеман англійською мовами. Перший промовець зокрема закликав громаду до співпраці з новим парохом, до єдности і спільної дії для добра нашої Церкви і народу, бож сьогодні, коли вітаємо нового пароха з відкритими серцями, то фактично розпочинаємо нову сторінку в житті парохії. Прелеґент закликав присутніх пам'ятати про Українську Церкву і Її провід, про український народ, що бореться на Батьківщині, про українські справи тут на вільних поселеннях, про нашу незрівняно високу культуру, про виховання українського доростаючого покоління, про нашу дітвору, яку ми повинні не тільки навчити української мови, але й любови до всього, що українське. Промовець заохочував парохіян до праці і жертвенности, щоб о. Х. Войтина зміг вести справи так, як цього вимагають закони Церкви і в дусі наших невмирущих традицій та у пошані до української мови.

Короткі привітання і побажання успіхів у праці склали голови багатьох організацій: пані Марія Несторчук вітала о. Х. Войтину від Головної Управи і Відділу ОЖ ОЧСУ, Володимир Корнага — від пластової молоді, пані Лєна Івашко від Пластприяту з Ню Йорку, д-р Олександер Соколишин — від 35-го Відділу ООЧСУ, Степан Гробельський — Комітету оборони української мови і традиції, Іван Вітюк — Осередку СУМА ім Михайла Сороки і 46-го Відділу „Провидіння", Т. Воробець — 61-го Відділу УР Союзу і ред. В. Левенець від Братства св. Миколая — 5-го Відділу УНС, який був ініціятором цієї, під кожним оглядом вдалої вечірки. Представлено таких інших репрезентантів організацій та визначних осіб цієї активної громади. Зворушливе привітання на письмі передав о. Х. Войтині сеньйор асторійської громади п. Маріян Курочка, автор багатьох статтей про працю і розвиток парохії.

У своєму слові о. Х. Войтина, не без зворушення, подякував громаді за вияв прихильности до нього, за привітання, але просив й не забувати, що вона вітає не його (о. Войтину), а священика, робітника в Господньому винограднику, посередника між Богом і людьми. Він також закликав громаду до співпраці зрозуміння в існуючій ситуації, до жертвенности і терпеливости. Він дав до зрозуміння громаді, що церковні справи повинні вирішувати священики, а вірні повинні їм в цьому допомагати. В короткій англійській частині своєї промови отець парох звертав увагу на брак священиків в Українській Церкві і дякував тим парохіянам, які дбають про свою церкву і церковні справи.

Відспіванням многоліття для о. Х. Войтини і пісні „Боже, послухай благання" закінчено цю вдалу першу зустріч асторійської громади з новим парохом.

В. Л-ць

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ

Ню Йорк, Н. Й. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 19-го травня ц. р., о год. 7:30 вечора, у приміщенні цього Клюбу відбудеться Вечір Ловецько-Рибальського Т-ва „Тур". В програмі — читання оповідань і споминів давніх і сьогоднішних членів Т-ва у виконанні: Ольги Шуган, Ореста Кебало, Остапа Савчинського та Мирона Сірого. Читання спогадів супроводитиме показ рідкісних ловецько-рибальських теренів у прозірках.

СВЯТО В ПОШАНУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ-ГЕРОЇНІ

Ірвінгтон. — В неділю, 21-го травня 1978 р. в год. 5-ій по пол. тут в залі Українського Народного Дому Об'єднання Жінок ОЧСУ, відділ в Нюарку-Ірвінгтону, влаштовує свято в пошану Української Жінки-Героїні. Беруть участь: д-р Анна Бойцун із Трентону, Валя Калин-Магмет — арт. українських театрів, „Соловейки" — співоче тріо СУМА із Філядельфії під пров. проф. Зої Маркович, Рута Гопалюк — студентка УМІ і старші Юначки СУМА Нюарку-Ірвінгтону.

Любо Мацюк на телебаченні

В неділю, 23-го квітня, на руслі 26 виступав відомий український співак Любо Мацюк на італійській програмі „Сетебелльо". Це відома програма під керівництвом маестра Цуккіні. В минулому році наш співак рівнож виступав на італійській програмі „Радіорама" на тому ж самому руслі, виконуючи арії з італійських опер при супроводі оркестри під керівництвом маестра Т. Наполі. Тепер в програму виступу Любо Мацюка входили: Арія з оп. „Любовний напиток" Доніцетті та улюблена пісня Мама — Е. Віксіо, що Любо Мацюк наспівав на одній з багатьох платівок.

Радіємо мистецьким успіхом нашого співака, бож це наш спільний успіх.

Музікус

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 21-го ТРАВНЯ 1978 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42 Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 237 Hope Ave. Просимо взяти участь. — В. Марущак, рек. секр.